

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
MARIBOR

Boštjan Gorenc - Pižama

Moj Lajf

Po motivih povesti *Moje življenje* Ivana Cankarja

Gradivo pripravila Tanja Lužar

PREDLOGI ZA PRIPRAVO NA OGLED

O Ivanu Cankarju med šolarji, pa tudi med tistimi, ki ne guliyo več šolskih klopi, kroži cela kopica stvari, ki niso nujno resnične:

- Ivan Cankar je tisti, ki ni maral kave. Delno drži. Kavo je pil, je pa res, da jo je odklonil takrat, ko mu jo je prinesla mama.
- Ivan Cankar je zatajil mater, ker je bila preveč revno oblečena. Ne drži. Ni je zatajil on, ampak njegov brat. Ampak ker ni hotel njene kave, smo se v kolektivnem spominu odločili, da jo je zatajil Ivan.
- Ivan Cankar piše samo zatežen safr, zaradi katerega dobivamo nezadostne ocene pri slovenščini. Medtem ko se je drugi del trditve mogoče res kdaj zgodil, prvi del še zdaleč ne drži. Ivan Cankar je namreč pisatelj z mojstrskim slogom, ki je bil že za časa svojega življenja prava zvezda. Ko je živel na Rožniku, so ga vsak dan obiskovali oboževalci. Dijaki so ga prosili za avtograme, nadobudni pisatelji so mu nosili rokopise, da bi jim povedal svoje mnenje, dekleta pa so hrepeneče medlela za njim. In kaj takega se najbrž ne bi zgodilo, če bi izpod njegovega peresa prihajal samo zatežen safr, kajne?

Boštjan Gorenc - Pižama

O EKIPU USTRVARJALCEV

Boštjan Gorenc - Pižama

avtor besedila

Boštjan Gorenc - Pižama (1977) je v književnih krogih poznan predvsem kot prevajalec. Najmlajšim se je priljubil s prevodi serij o Kapitanu Gatniku (D. Pilkey) in Gospodu Gnlicu (A. Stanton), najstnike je prepričal s prevodi uspešnic *Krive so zvezde* (J. Green), *Čudo* (R. J. Palacio) in *Eleanor in Park* (R. Rowell), odrasle pa je prestavil v krvavi fantazijski svet *Pesmi ledu in ognja* (G. R. Martin). Za prevod romana *Dobra znamenja* (N. Gaiman, T. Pratchett) je bil leta 2012 uvrščen na častno listo IBBY, Mednarodne zveze za mladinsko književnost, za svoj prvi uradno izdani prevod (*Knjiga prerokb – odgovori na življenjska vprašanja*) pa se pretvarja, da se ni zgodil. Z Matejem de Ceccom je izdal tri zvezke stripov o Šnofijevi družini, s katero spravljata v smeh Pilovke in Pilovce že od leta 2008, s Tanjo Komadina pa je po Cankarjevem *Mojem življenju* ustvaril strip *Moj lajf*. Februarja 2016 je pri Cankarjevi založbi izdal *sLOLvenske klasike 1*, ki so se prodali v več kot 10.000 izvodih, Gorencu pa leta 2017 prinesli predsedniško jabolko navdiha za popularizacijo književnosti med mladimi. Leta 2018 je na polico postavil še zlato jabolko za projekt Cankar v stripu. Z Igorjem Šinkovcem je ustvaril slikanico *Kaj se skriva očku v bradi*, redno pa piše pravljice za projekt *Lahkonočnice*.

Kadar ne tiči z nosom v knjigah, navdihuje osnovnošolce za branje, snema podkast *Podrobnosti* in zabava ljudi na odru. Trenutno to počne v predstavah *Brade* in *sLOLvenski klasiki v živo*.

—

Sebastijan Horvat

režiser

Sebastijan Horvat (1971) je zaključil študij gledališke režije na AGRFT. Leta 1997 je ustanovil neodvisni gledališki zavod *E.P.I. center*, ki je postal uprizoritveni produkcijski center, v katerem so v koprodukcijah z večjimi ali manjšimi inštitucijami začeli nastajati raziskovalni gledališki projekti.

Od leta 2005 je zaposlen na AGRFT, kjer kot izredni profesor predava študentom gledališke režije, dramaturgije in dramske igre.

Od leta 2012 je član artivistične skupine *Was ist Maribor?*, leta 2017 pa je skupaj z Janezom Janšo in Žigo Divjakom lansiral projekt-platfomo *Nova pošta* (v koprodukciji s Slovenskim mladinskim gledališčem in Zavodom Maska) za novo politično gledališče. Režira v večini slovenskih gledališč, občasno pa tudi v tujini. Kot gostujoči profesor in režiser zadnja štiri leta redno sodeluje z ZHDK (Zürcher Hochschule der Künste).

Za svoje režije je bil večkrat nagrajen, tako doma kot v tujini.

Leta 2005 je prejel nagrado za mladega režiserja na salzburškem festivalu *SALZBURGER FESTSPIELE* – »Montblanc Young Directors Project Award«, in sicer za predstavo *Alamut* V. Bartola in D. Jovanovića, leta 2008 nagrado Prešernovega sklada za gledališke režije v zadnjih dveh letih ter dve nagradi na Borštnikovem srečanju in tri za najboljšo uprizoritev na Tednu slovenske drame.

—

Tanja Komadina

avtorica likovne podobe

Tanja Komadina (1976) je ilustratorica, striparka in oblikovalka vidnih sporočil. Študij vizualnih komunikacij je zaključila na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kjer je prejela tudi nagrado za umetniške dosežke. Je samozaposlena v kulturi kot ilustratorica in avtorica stripov.

Za vsebine, namenjene otrokom in mladini, svoja dela prispeva na področju vzgojno-izobraževalnih rubrik, stripa, učbenikov in leposlovnih besedil. Ilustratorska in stripovska dela razstavlja na skupinskih in samostojnih razstavah v Sloveniji ter na bienalih ilustracije doma in v tujini.

Sodeluje z več založbami in redno tudi z revijami *Ciciban*, *Cicido* in *Galeb*. Za revijo *Stripburger* in njene posebne izdaje prispeva stripovske zgodbe.

Njen strip *Ko zorijo jagode* (2009) se je uvrstil v antologijo *Slovenski klasiki*, njen ekspe-

riment z naslovom *Mehanika* (2012) pa je objavljen v mednarodni stripovski antologiji Workburger. Njen albumski prvenec, strip *Fino kolo*, se je leta 2015 uvrstil v White Ravens Catalogue in prejel oceno zlata hruška. Oceno zlata hruška je pred tem prejelo že nekaj knjig, ki jih je ilustrirala. Leta 2016 je s pisateljico Natašo Konc Lorenzutti prejela priznanje zlata hruška za knjigo *Kdo je danes glavni*. Leta 2017 je prejela Levstikovo nagrado za ilustracije v knjigi pisateljice Maše Ogrizek z naslovom *Gospa s klobukom*. Knjiga je bila v letošnjem letu nominirana za literarno nagrado večernica.

Hana Repše
avtorica video animacije

Hana Repše (1981) je diplomirala na Oddelku za likovno umetnost na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru ter zaključila podiplomski študij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Zanima jo predvsem pedagoško delo znotraj sodobnih in marginalnih vizualnih praks. S svojimi vizualnimi deli se je večkrat predstavila doma in v tujini.

Od leta 2002 organizira in izvaja delavnice in izobraževanja za otroke in odrasle, od leta 2006 pa se intenzivno posveča področju animiranega filma, medijske in kulturne vzgoje. Sodelovala je pri snovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega programa animiranega filma Slon (Društvo 2 koluta), zastavila je mednarodno platformo Enimation, education in animation, kjer je programska vodja Mednarodnega festivala otroškega in mladinskega filma Enimation, skozi vse leto pa v Mariboru izvaja šolo animiranega filma Enimation school. Občasno sodeluje s Kinom Ptuj (CID Ptuj) pri oblikovanju in izvajanju programov Kinovrtiček in Kinoskop, za Zavod RS za šolstvo v Ljubljani in Center RS za poklicno izobraževanje pa je izvajala izobraževanja za učitelje. Oktobra 2013 je dobila delovno štipendijo "Educator in residence" organizacije KulturKontakt Avstrija, s katero je izvedla izobraževanje za učitelje v Salzburgu. Avgusta 2016 je vodila tedensko delavnico animiranega filma na Tajvanu in istega leta tudi v Walesu in Beogradu. Pri Zavodu MARS Maribor vodi ekipo, organizira in izvaja dogodke (Kulturni dnevnik, Abonma Kekec, Art kamp, Poletni Art kamp in Vilinsko mesto za Narodni dom Maribor). V letu 2016 je kot soavtorica sodelovala pri izdelavi videopoezije *Šalamun je mrtev pika konec debate* (avtor poezije Dejan Koban), leta 2017 pa pri izvedbi animiranih podob videospota pesmi *Proklete vijolice* glasbene skupine MI2.

Drago Ivanuša
avtor glasbe

Drago Ivanuša (1969) je pianist, harmonikar in eden najbolj dejavnih slovenskih skladateljev. Od leta 1991 je ustvaril glasbo za okoli 130 gledaliških in plesnih uprizoritev, 23 filmov in tudi številne samostojne kompozicije za komorne skupine in orkester. Zanj je značilna živa izvedba glasbe v predstavah, zvočne intervencije, močne dramaturške poteze, ki njegovo glasbo pogosto postavijo v središče odrskih del. Ko je slovenska kinematografija v devetdesetih letih doživljala preporod, je začel sodelovati s filmskimi režiserji in skupaj so ustvarili nekaj mednarodno nagrajenih filmov (film *Kruh in mleko* režiserja Jana Cvitkovića je prejel nagrado zlati lev prihodnosti na Beneškem filmskem festivalu leta 2001).

Njegovi najbolj reprezentativni solo projekti so: *Hotel Ideal*, *Happy Birthday Dr.*

Ago, Ivanuša + Kugler (duo za klavir in bobne, skupaj z bobnarjem Enosom Kuglerjem), *Whitman* (na poezijo Walta Whitmana, skupaj z Enosom Kuglerjem) in projekt *Dviganje glasu* (za glas, marimbo, kontrabas in tolkala) *La Bete Humain*, za klavir, *Orlando*, dramatisacija romana Virginije Woolf in glasba za gledališko-glasbeno predstavo. Kot pianist in harmonikar je sodeloval z različnimi skupinami in glasbeniki v Sloveniji in tujini (Muskafiber, Štefbet Rifi, Bast, Bossa de Novo, Brina), izdal pa je tudi nekaj samostojnih albumov. Nastopil je na nekaterih pomembnejših svetovnih glasbenih festivalih, za glasbo za gledališče in film pa prejel tudi več nagrad (dve nagradi vesna na Slovenskem filmskem festivalu, leta 2004 in 2010, zlata ptica za dosežke na področju gledališke in filmske glasbe leta 1999, AGRFT nagrado zlatolaska leta 2002 in dve nagradi za najboljšo glasbo na Slovenskem oglaševalskem festivalu SOF leta 2000 in 2003 ter več skupinskih nagrad na področju filma in gledališča.

—

David Orešič
avtor svetlobne podobe

David Orešič (1960) je pogost sodelavec pri uprizoritvah Lutkovnega gledališča Maribor. Leta 2004 je diplomiral (Bachelor of Arts) iz oblikovanja svetlobe na Bavarski gledališki akademiji v Münchnu (ZR Nemčija). Leta 2015 je magistriral iz scenskega oblikovanja – scenografije na UL AGRFT Ljubljana. Dve leti kasneje je postal docent in hkrati znanstveni sodelavec za področje scenografije (svetlobno oblikovanje) na AGRFT Ljubljana. Od leta 1980 je dejaven na vseh področjih vizualizacij uprizoritvenega konteksta: svetloba, video, scenografija, tehnična produkcija, teater v teatru ... Tako je sodeloval pri več kot 400 uprizoritvenih produkcijah v institucionalnih in neinstitucionalnih gledališčih in ustanovah. Deluje pa ne le v slovenskem gledališkem prostoru, ampak tudi na Hrvaškem, Črni gori ter v Avstriji in Nemčiji.

—

Alenka Cilenšek
igralka

Alenka Cilenšek (1947) je gledališnica, ki je gledališko umetnost vzljubila v otroštvu in mu ostala zvesta vse življenje. Že v osnovni in srednji šoli je veliko nastopala, po srednji šoli pa se je zaposlila v Drami SNG Maribor kot šepetalka. Tomaž Pandur jo je povabil k nastopanju v njegovih predstavah. Od takrat je nastopila v več kot 40 predstavah, sodelovala pri kar nekaj filmih, televizijskih nadaljevanjih in radijskih igrah. Sodelovala je s številnimi domačimi in tujimi režiserji, opaznejše vloge zadnjega desetletja pa je ustvarila v predstavah *My fair Lady*, *Najstarejša obrt*, *Nosorogi*, *Za nacionalni interes*, *Čarovnica Hillary gre v opero* ... Z Lutkovnim gledališčem Maribor sodeluje prvič in to je tudi njen prvi stik z lutkovno umetnostjo.

—

Marko Ujc
igralec

Marko Ujc (1977) je igralec, ki ustvarja na vseh področjih igralske umetnosti. Z gledališčem se je začel ukvarjati leta 1997, ko je uspešno opravil avdicijo v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani, nato pa je svoje znanje še izpopolnjeval, nazadnje na podiplomskem študiju na AGRFT. Uril se je pri pantomimiku Andresu Valdesu, obiskoval inštitut za klovnovsko umetnost v Barceloni in Laboratorij smeha v organizaciji Zavoda Bufeto. Ujc je aktiven tudi na filmu in televiziji, za katero sinhronizira risanke in mladinske nadaljevanke, nastopil pa je tudi v nekaterih slovenskih serijah (*Usodno vino*, *Ena žlahtna storija* ...). Z lutkovno umetnostjo se je srečal že pred leti, ko je z naprstnimi lutkami ustvaril vlogo Ježka, z Lutkovnim gledališčem Maribor pa pri projektu *Moj lajf* sodeluje prvič.

VODILA ZA OBRAVNAVO PO OGLEDU

Ivan Cankar (1876 – 1918) je bil rojen v številčni družini; bil je osmi od skupaj dvanajstih otrok. Osnovno šolo je obiskoval na Vrhniki, realko v Ljubljani, študiral je na Dunaju ... Napisal je ... veliko izjemne literature ...

—

Bil je zelo nadarjen učenec, čeprav šole in šolskega sistema ni maral. Ljubša mu je bila enajsta šola pod mostom.

V zbirki črtic *Moje življenje* šolo opiše kot »ono pusto, srepogledo, od vseh strani zadelano, kjer ni ne sončnega, belega proda, ne razbitih loncev, ne luknjastih ponev, ne pipcev brez ročnika in kapeljnov še celo ne. Same trde, človeku nerazumljive besede so tam in velike črke, na črno tablo zapisane.«

Podobno je, največji slovenski pisatelj, v zgodnjem otroštvu čutil do knjig. Če so bile obvezne, kot del šolskega čtiva, jih ni rad bral. Pa najbrž ne zaradi knjig samih, temveč zato, ker je bil upornik.

—

Po maturi se je vpisal na študij tehnike na Dunaju, kjer ni dolgo vztrajal, saj ga je navdušil svet sodobne literature in umetnosti. Spoznal je, da slovenska literatura potrebuje prevetritev in začel je snovati ideje ...

—

Bil je uporniški otrok, vedoželjen najstnik in prvi slovenski pisatelj, ki se je preživljal izključno s pisanjem ... Bil je zvezdnik svojega časa, imel je probleme z avtoritetami, in najbrž ne bi hotel brati Cankarjevih del, če bi mu le-ta bila predpisana s šolskim programom.

RAZMISLEKI

Avtor besedila *Moj lajfb* Boštjan Gorenc - Pižama je o uprizoritvi zapisal:
»Zato predstava *Moj lajfb*rska po Cankarjevem ustvarjanju in v pripovedih o njegovih mladostnih letih išče navdih za zgodbo o njegovem odraščanju ... Njegovo otroštvo res ni bilo lahko, a predstava *Moj lajfb* nanj pogleda skozi zabavno prizmo, ki ohranja pisateljeva izvirna razmišljanja in jih posuje z začimbami parodije. Tako se na odru prepletata resna snov, ki nam da misliti, in kratkočasen humor, ki pomaga, da si boste zapomnili tudi resne poudarke.«

—

Razmislite o tegobah, ki težijo mladega Cankarja: o revščini in lakoti, o problemih z učitelji in starši, o knjigah, ki jih ni hotel brati ...
A so te tegobe našemu času res tako tuje? Ali pa se morda tudi danes srečujete s podobnimi vprašanji?

—

Je čas, v katerem je odraščal, v resnici tako zelo drugačen od 21. stoletja?

—

V predstavi se igralci na odru ustavijo tik pred prizorom, v katerem bi Ivan moral svojo sestro Lino grobo vleči za lase. Izstopijo iz vlog in iščejo odgovor na vprašanje, kako bi morala mati ravnati. Ugotovijo, da tišina in jok nista najboljša rešitev. Klofute tudi ne ... Najbrž bi se morala z otrokoma pogovoriti in jima pojasniti svojo stisko ...
Razmislite o tem, kako podobne konflikte rešujete sami. Rekli boste, da dandanes sedemo in se pogovorimo ... Pa je to res? Se res zmeraj iskreno pogovorimo in razčistimo odnose? Ali se morda tudi danes dogaja, da stavki ostanejo neizrečeni, sami pa raje pobegnemo v virtualni svet Facebooka?

—

Cankarja nočete brati. Zakaj ne? Ker je težek in zatežen? Ker piše o krivicah, za katere velja splošna miselnost, da so lastne samo njegovemu času? Ker piše o revščini, lakoti in o nesprejemanju drugačnosti?

—

Kaj pa radi berete? Zgodbe o Harryju Potterju? O čem pa piše Rowlingova?
O otroku-čarovniku, ki odrašča v človeški družini. Tam je zanemarjan, skrbniki ga ne marajo, drugačen je. Lačnega ga zapirajo v omaro pod stopnice, bratranec pa ga maltretira. In ko ga sprejmejo na Bradavičarko, mu tudi tam ni samo lepo. Nekateri profesorji ga ne marajo, ker je drugačen, mnogi se ga bojijo in ga zato zatirajo in kaznujejo.
In še preden dopolni osemnajst let, že strežejo po njegovem življenju ...
Socialne razlike med učenci pa so lepo razvidne, če primerjamo družino premožnih Malfojevih in revnih Weasleyevih ...
Kar težko in zateženo, kajne?

—

Avtorska ekipa, ki je ustvarila predstavo *Moj lajfb*, je veliko razmišljala o teh vprašanjih. Namen predstave nikakor ni otrokom in mladostnikom vsiljevati knjig, ki jih sami nočejo brati. Nasprotno. Predstava Cankarjeva dela osvetli z drugega zornega kota. Pokaže, da se svet ni tako zelo spremenil, da njegovih del danes ne bi mogli razumeti. Ni nam ga treba razumeti. Dovolj je, da ga začutimo. Da začutimo moč njegovih misli, bistrumnost njegovega humorja in lepoto njegovih besed.